

සුවෙන් පෙරට
e ඉගෙනුම් පියස
මිනුවන්ගොඩ අධ්‍යාපන කලාපය

Z E O M

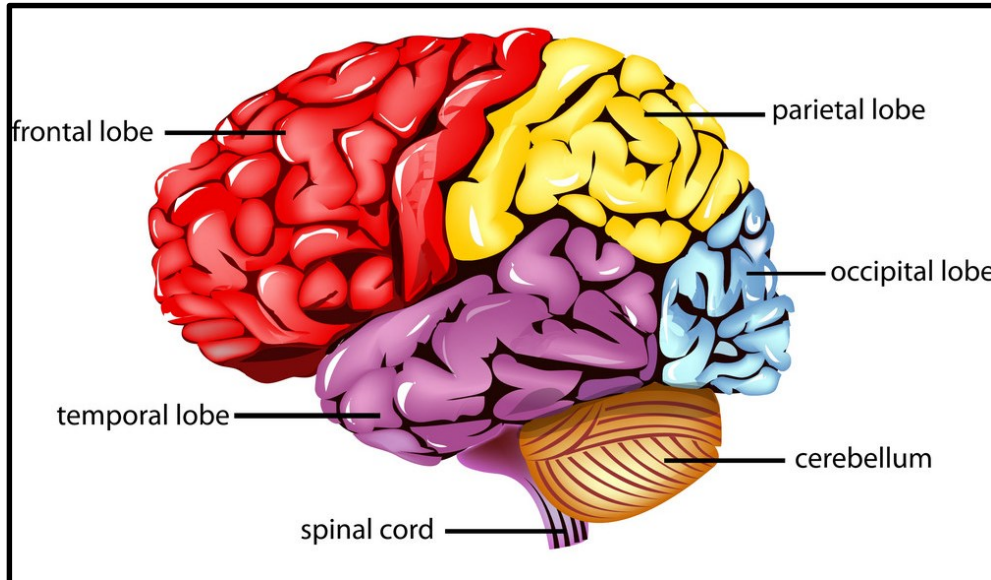
කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාලය - මිනුවන්ගොඩ
மண்டல கல்வி அலுவலகம் - மினுவாங்கோட
Zonal Education Office - Minuwangoda

වාරය - 2

ශ්‍රේණිය : 11

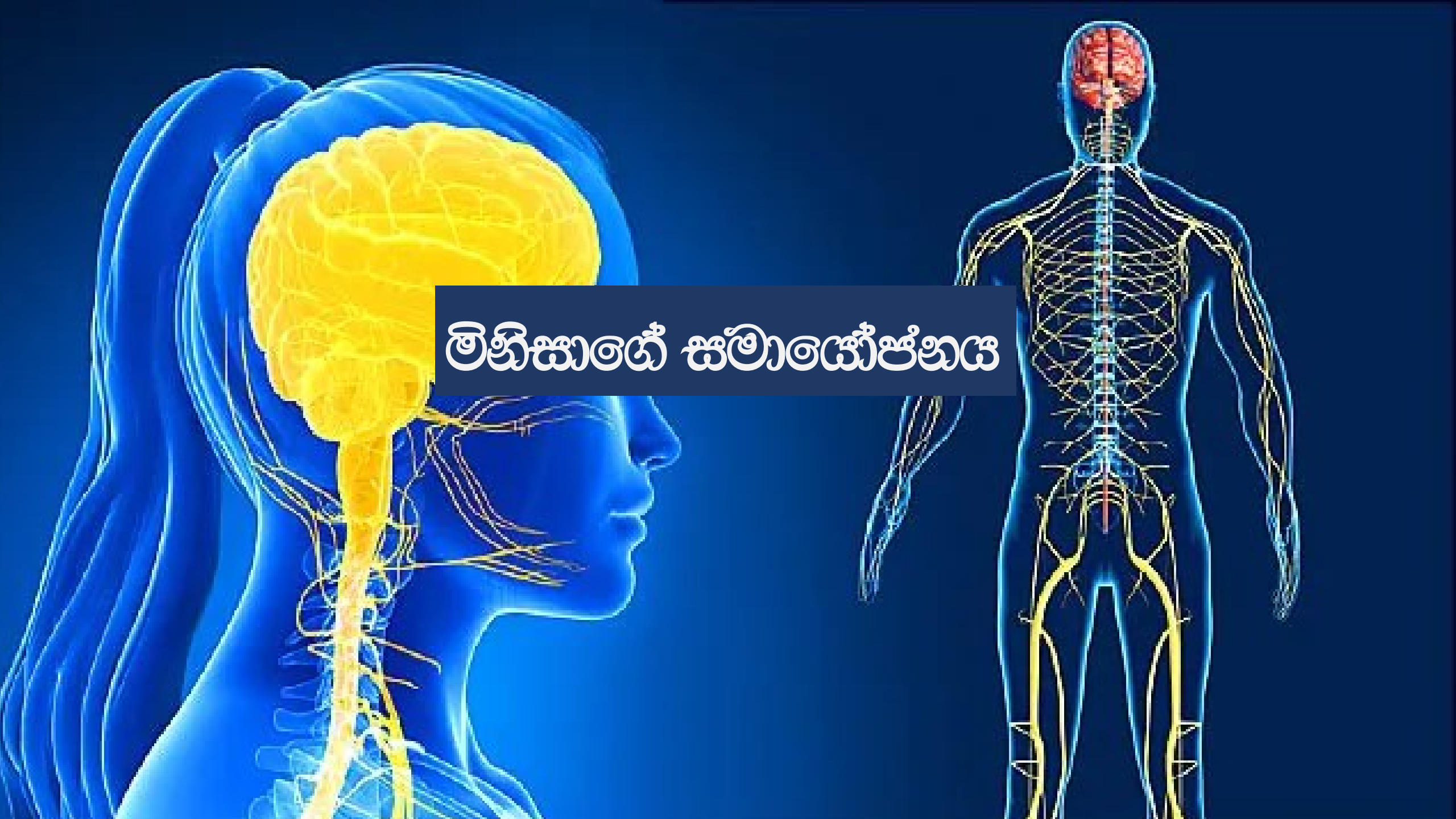
විෂයය : විද්‍යාව

පාඩම : මිනිසාගේ සමායෝජනය

නම : O.W.T.C. ආරියතිලක

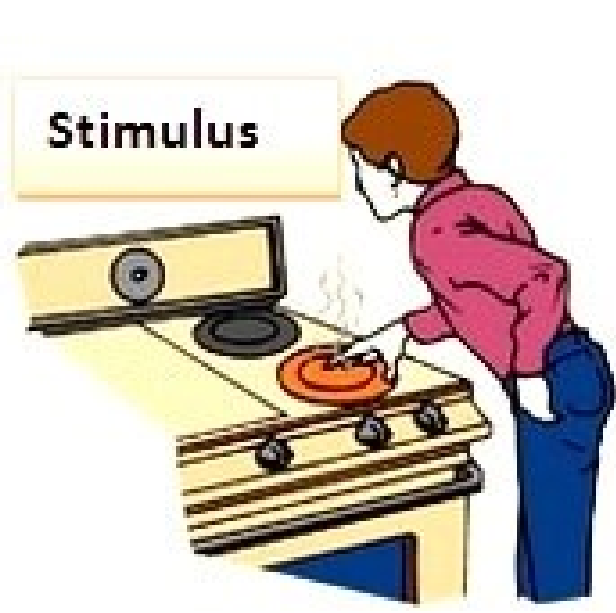
පාසල : මිනුවන්ගොඩ මඩවල ඒ.ක.වි

මනිසාගේ සමායෝජනය

උද්දීපනය : ඩාහිර සහ අභ්‍යන්තර
පරිසරවලින් පැමිණෙන උත්තේජවලට
ප්‍රතිචාර දැක්වීමට ජීවීන්ට ඇති හැකියාව

උත්තේජයක් යනු කුමක්ද?

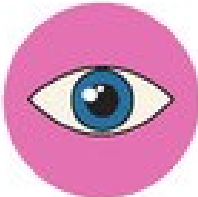
සංවේදී ඉන්ද්‍රියයන්ට ගෝචර වන පරිදි පරිසරයේ සිදුවන වෙනස්වීම්වලට උත්තේජයක් ලෙස හඳුන්වයි.

ප්‍රතිග්‍රාහක

උත්තේජ හඳුනාගැනීමට (ප්‍රතිග්‍රාහණය) ඉවහල් වන සංවේදී ඉන්ද්‍රියයන් ප්‍රතිග්‍රාහක නම් වේ.

ඇස, කන, නාසය, දිව හා සම

VISION

HEARING

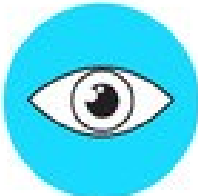
SMELL

TASTE

TOUCH

ප්‍රතිචාරයක් යනු කුමක්ද?

උත්තේජයක් සඳහා දක්වන ප්‍රතික්‍රියාව ප්‍රතිචාර ලෙස හඳුන්වයි.

කාරක

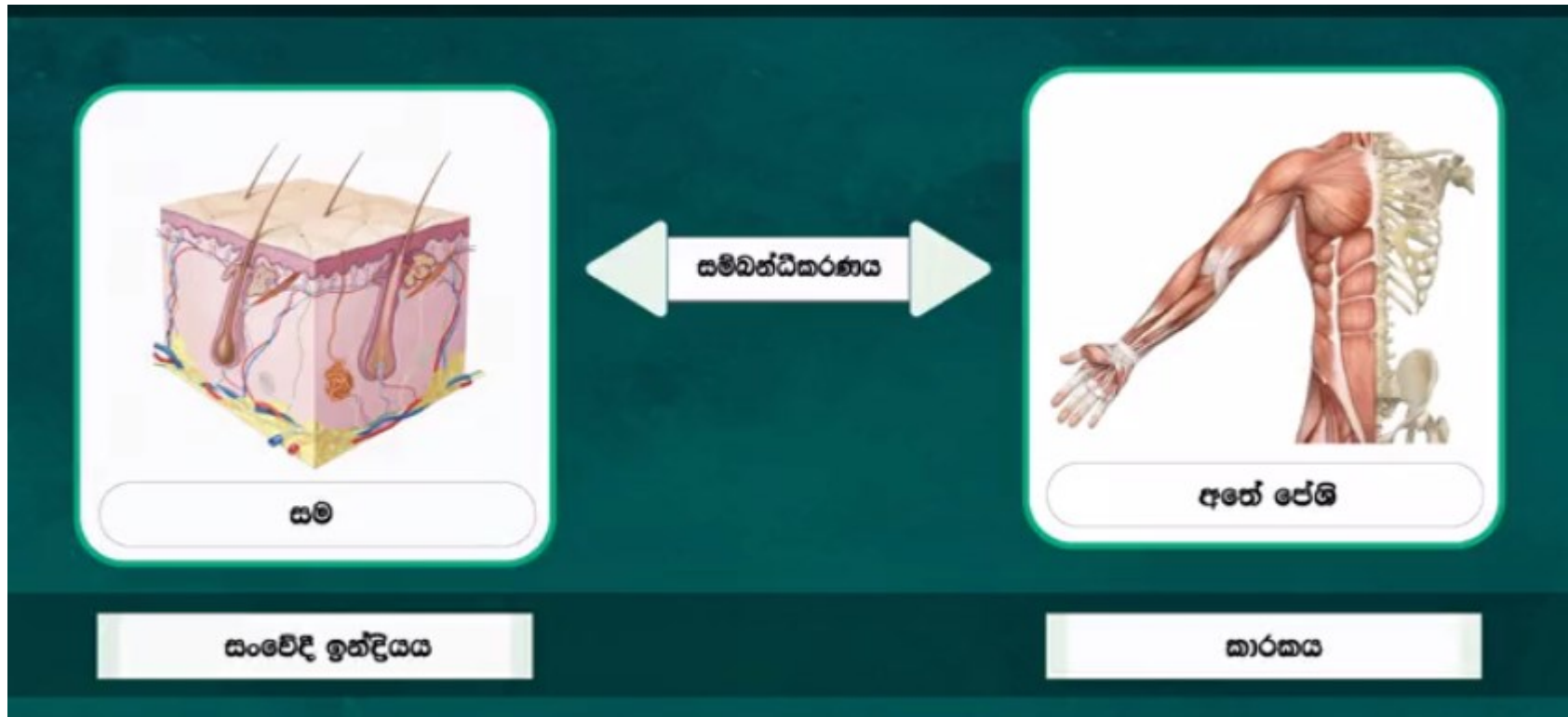
ප්‍රතිචාර දැක්වීමට කාරක පිහිටා තිබේ.

පේශි හා ග්‍රන්ථි

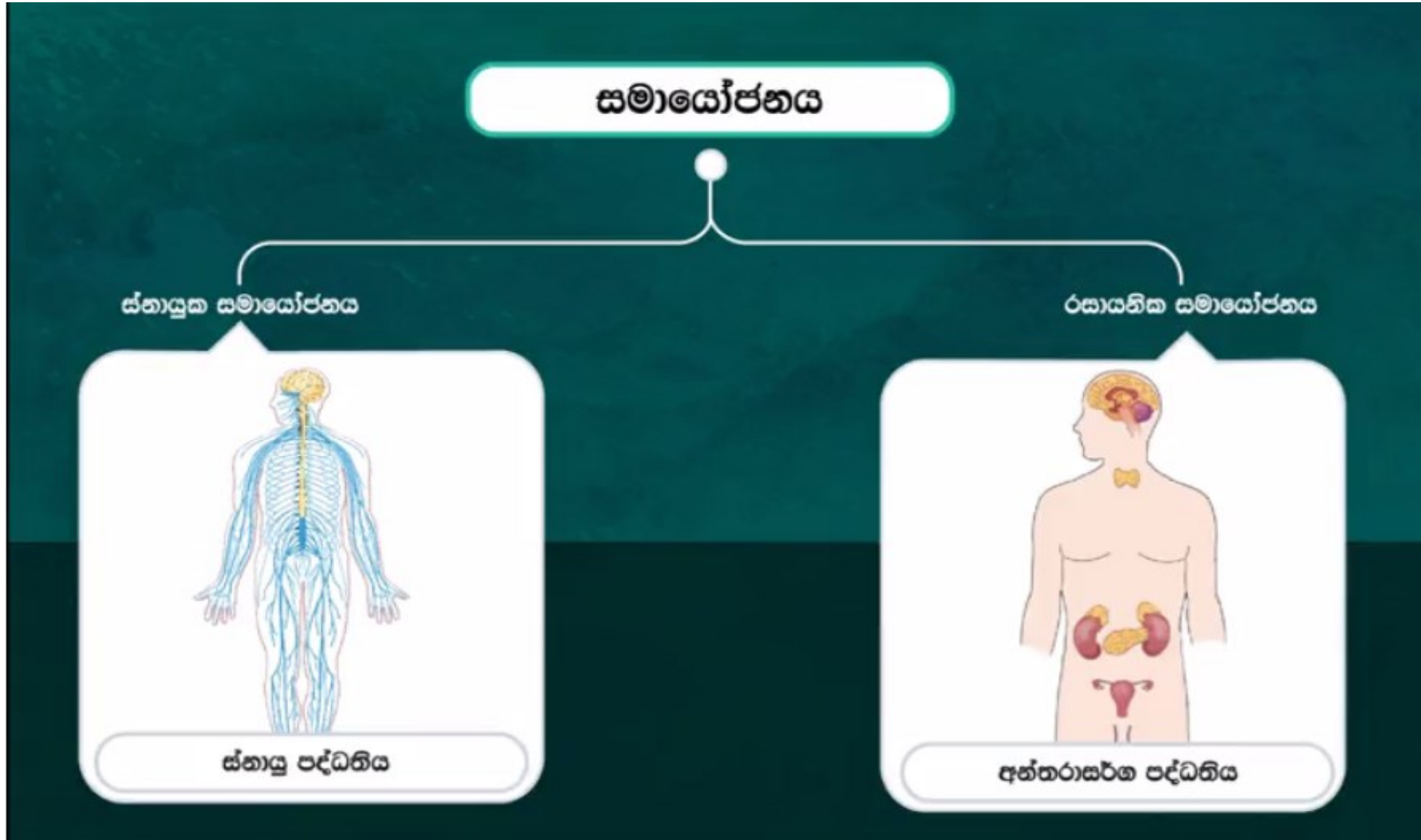
සමායෝජනය

ආහ්‍යන්තර හා බාහිර පරිසරයේ සිදුවන වෙනස් වීම්වලට ආනුකූලව දේහ ක්‍රියාකාරීත්වය හැඩ ගැසීමේ ක්‍රියාවලිය සමායෝජනය ලෙස හැඳින්වේ.

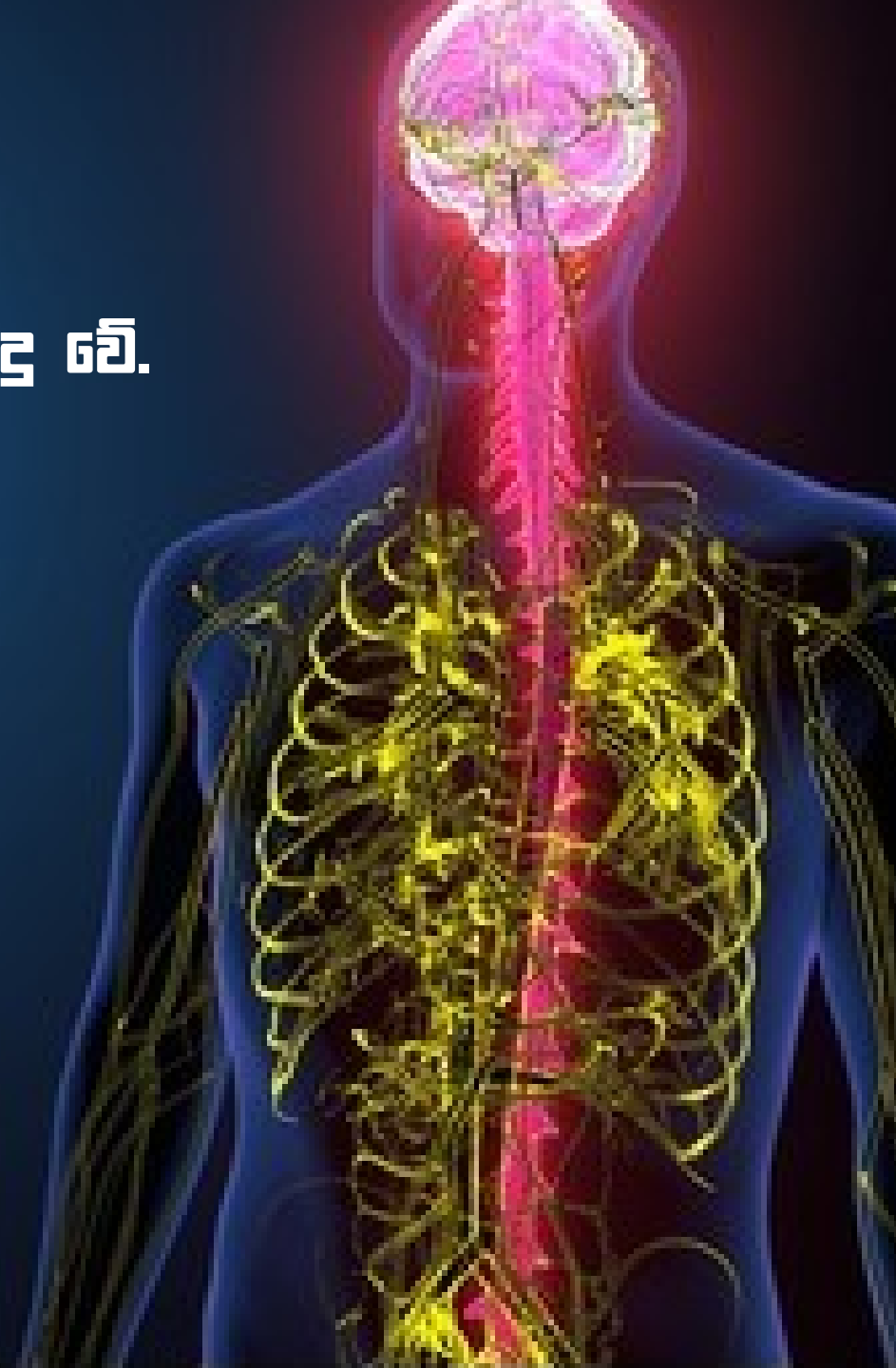

සමායෝජනය ආකාර දෙකකි.

සීනායුක සමායෝජනය

සනායුක සමායෝජනය සනායු පද්ධතිය වැදිහත් වීමෙන් සිදු වේ.

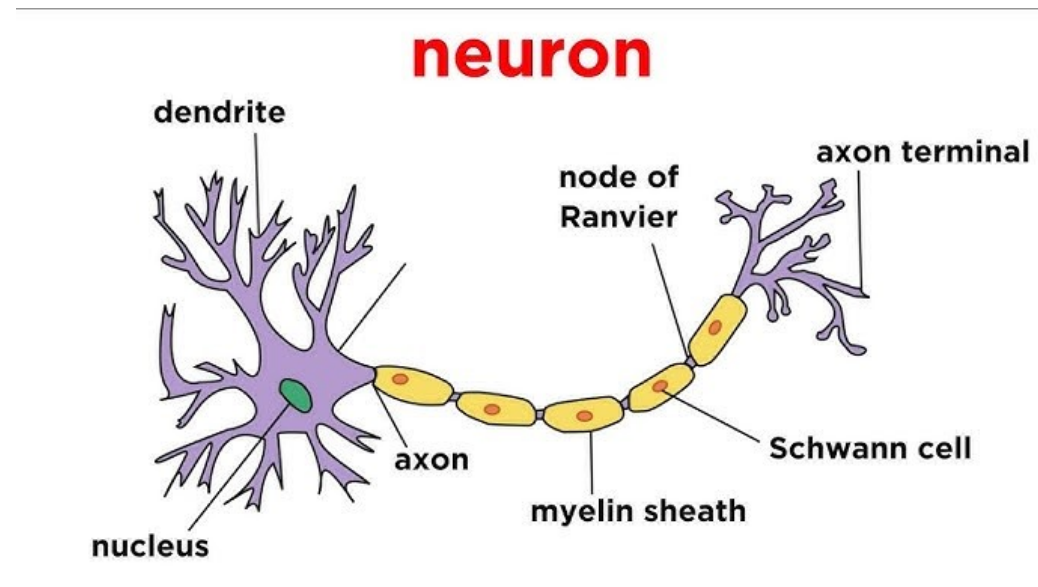

ස්නායු පද්ධතියේ ව්‍යුහමය ඒකකය ස්නායු සෛලය හෙවත් නියුරෝනය යි.

ස්නායු පද්ධතිය තුළ නියුරෝන වර්ග තුනක් දක්නට ලැබේ. එනම්,

- සංවේදක නියුරෝන
- චාලක නියුරෝන
- අන්තර්භාර නියුරෝන

ස්නායු පද්ධතියේ ව්‍යුහමය ඒකකය ස්නායු කෙලය හෙවත් නියුරෝනය යි.

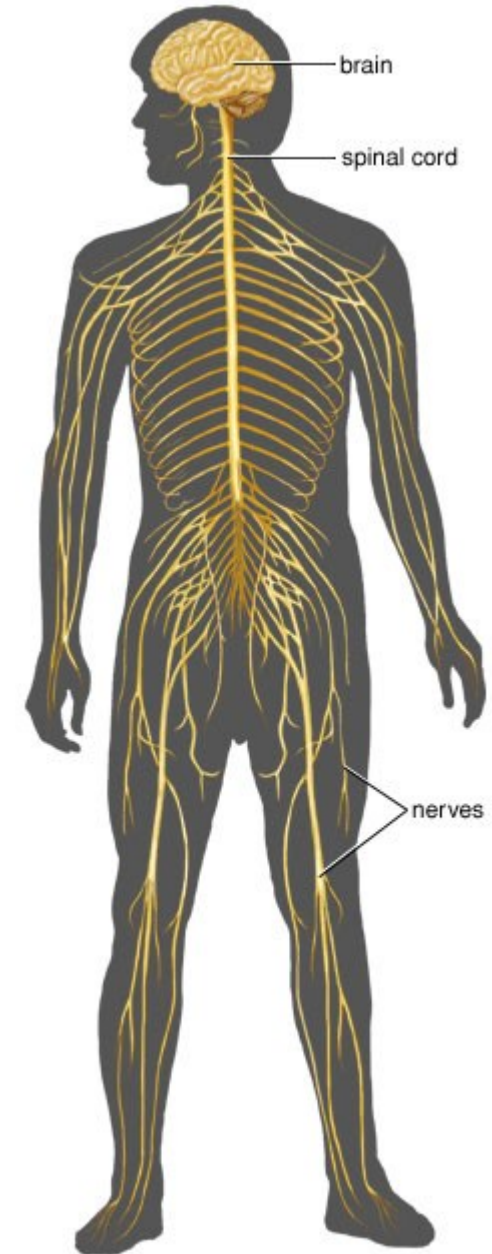
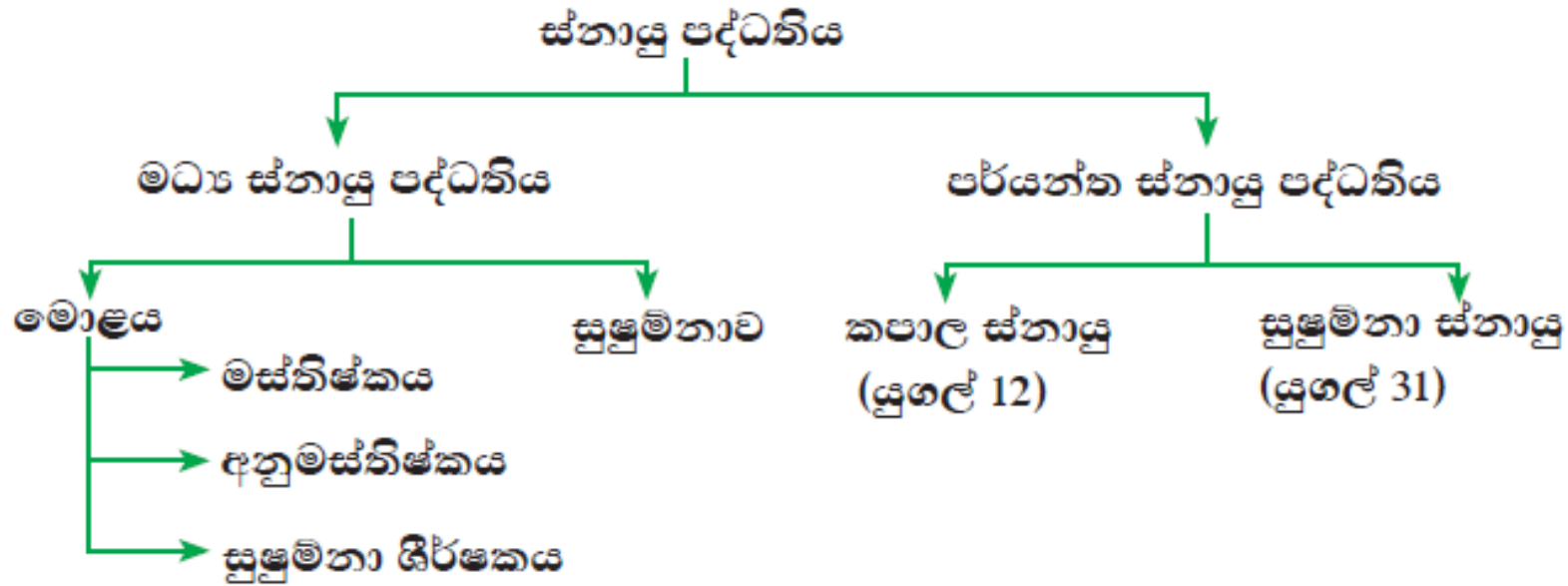
ස්නායු පද්ධතිය තුළ නියුරෝන වර්ග තුනක් දක්නට ලැබේ. එනම්,

- සංවේදක නියුරෝන
- චාලක නියුරෝන
- අන්තර්හාර නියුරෝන

සහාය පද්ධතිය ප්‍රධාන කොටස් දෙකකින් සමන්විත වේ.

- මධ්‍ය ස්නායු පද්ධතිය
- පර්යන්ත ස්නායු පද්ධතිය

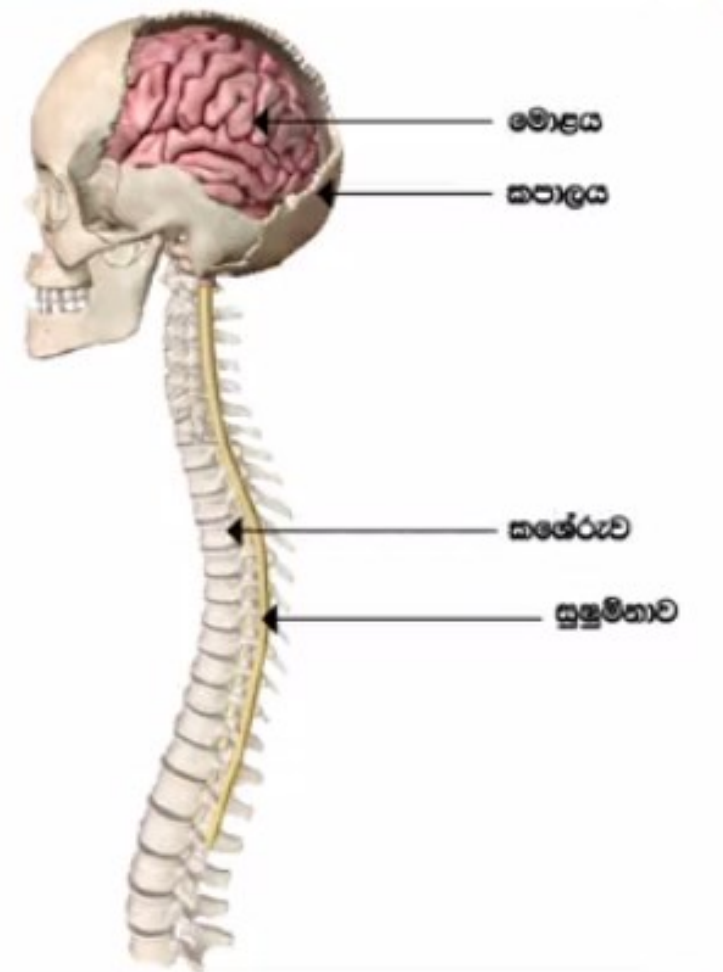

මධ්‍ය ස්නායු පද්ධතිය

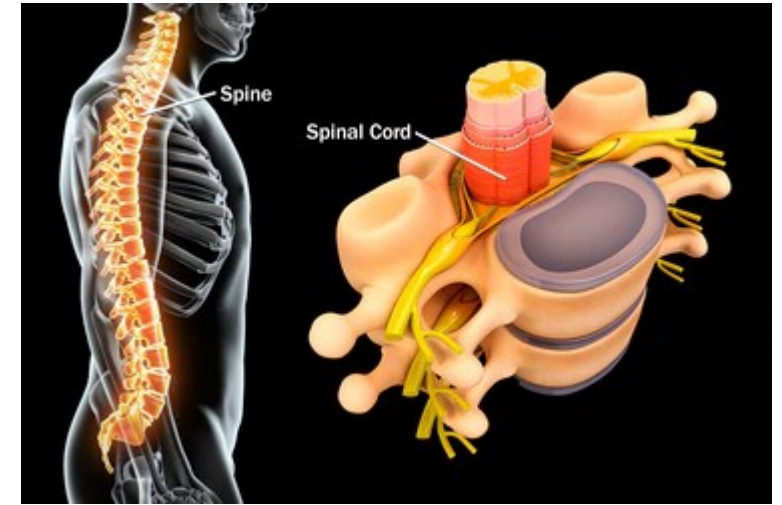
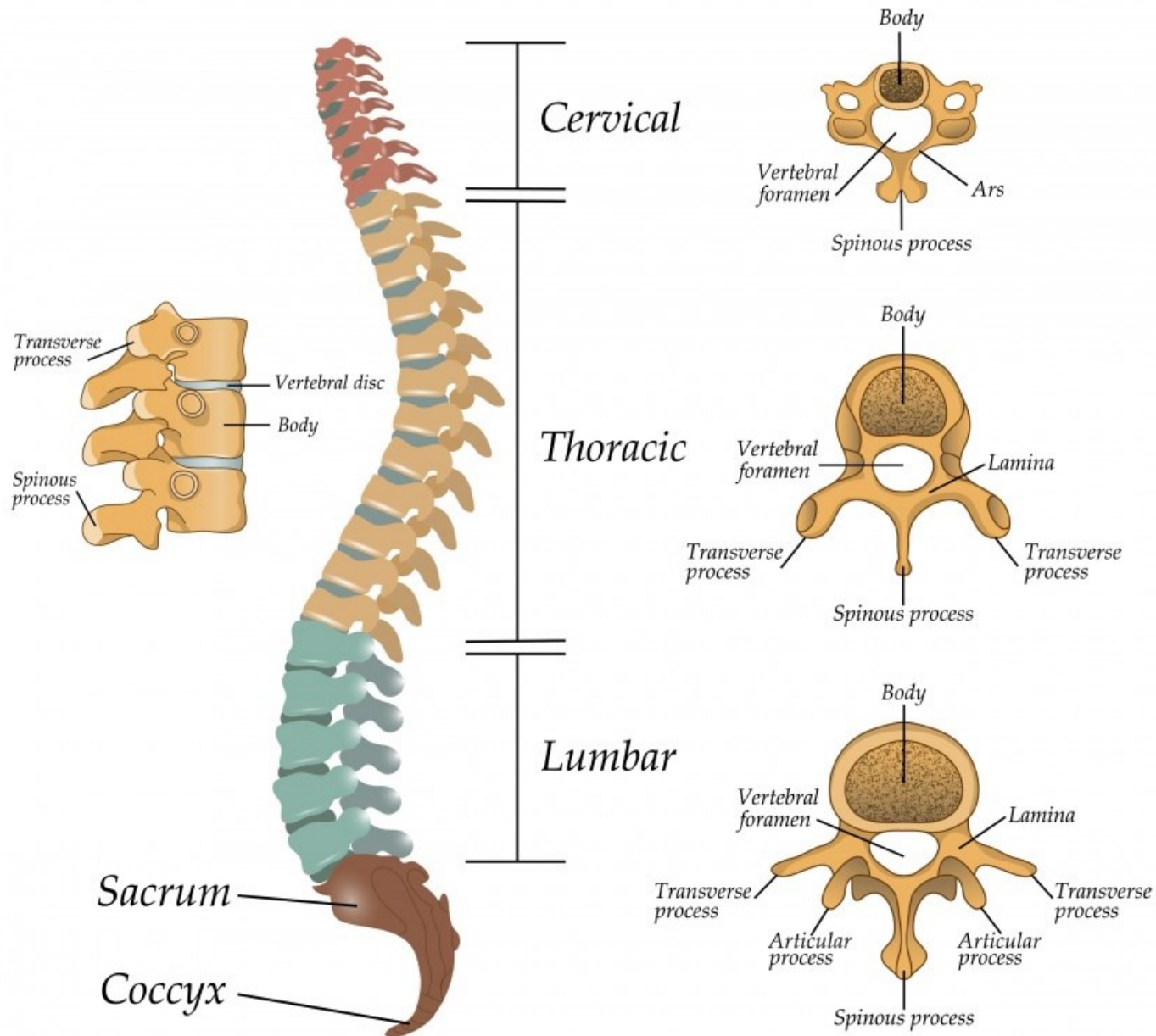
මධ්‍ය ස්නායු පද්ධතියට අයත් කොටස් දෙකකි.

- මොළය
- සුෂුම්නාව

මොළය, හිස්කබල තුළ පිහිටා තිබීමෙන් ද, සුෂුම්නාව කශේරුව තුළ පිහිටා තිබීමෙන් ද, ජීවාව ආරක්ෂාව ලැබී ඇත.

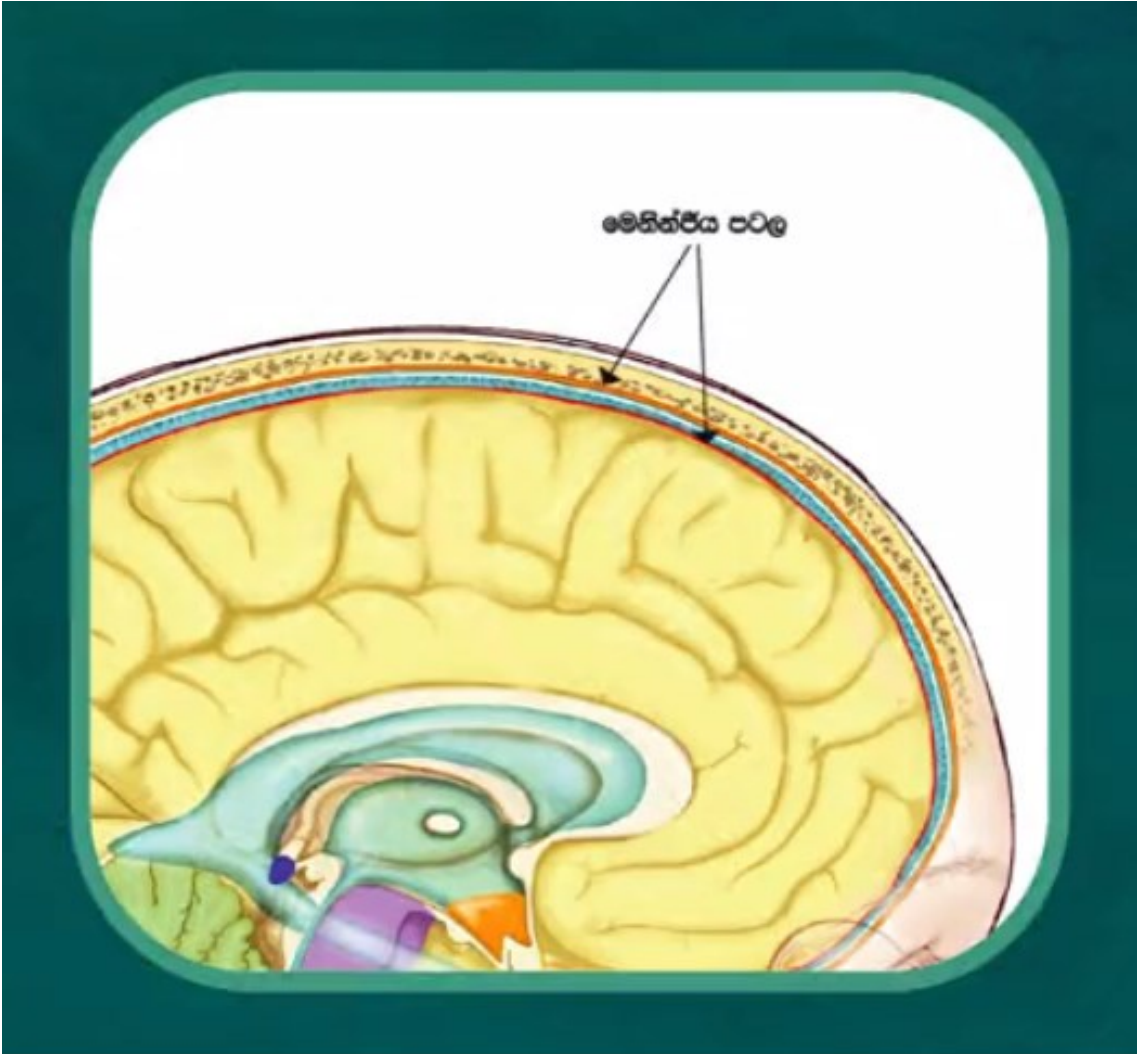

The structure of the segments of the spine

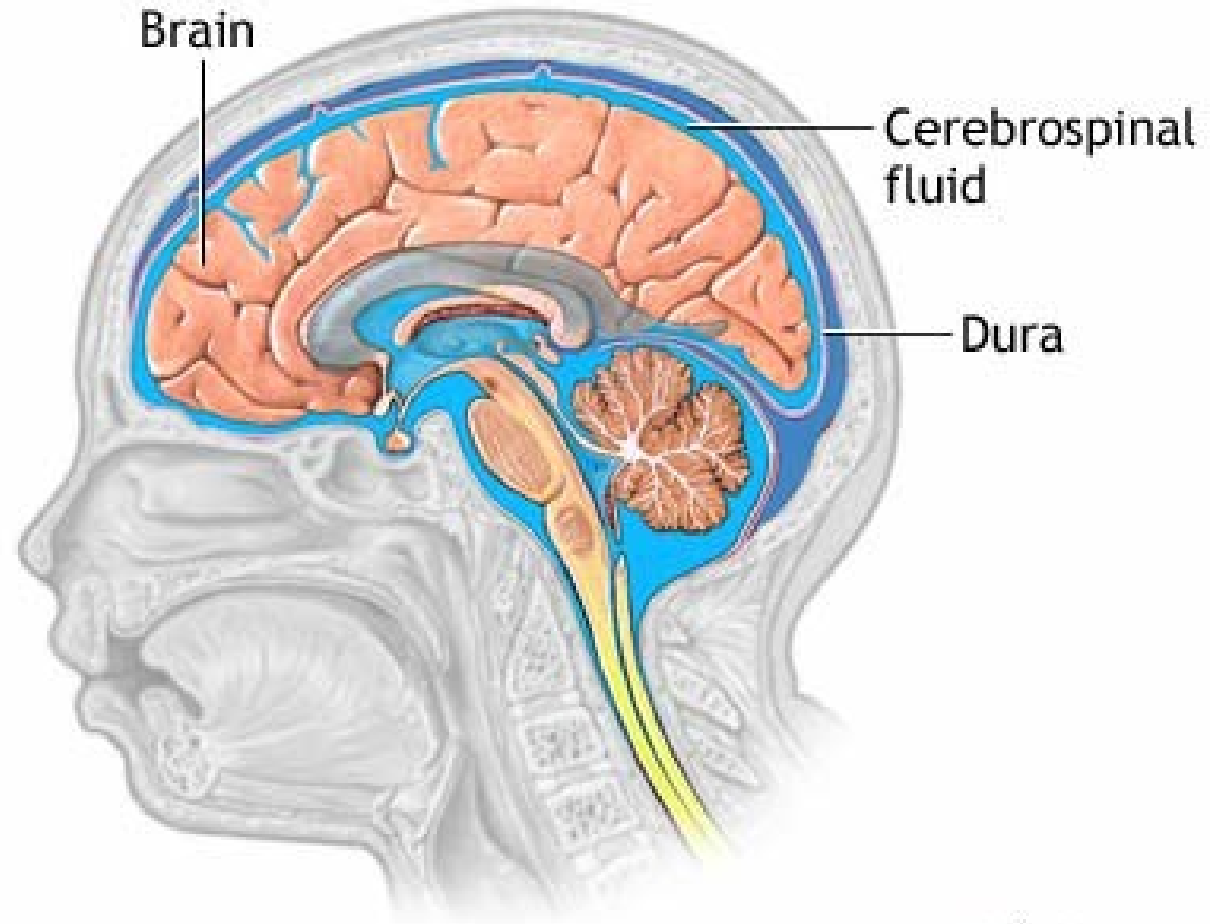
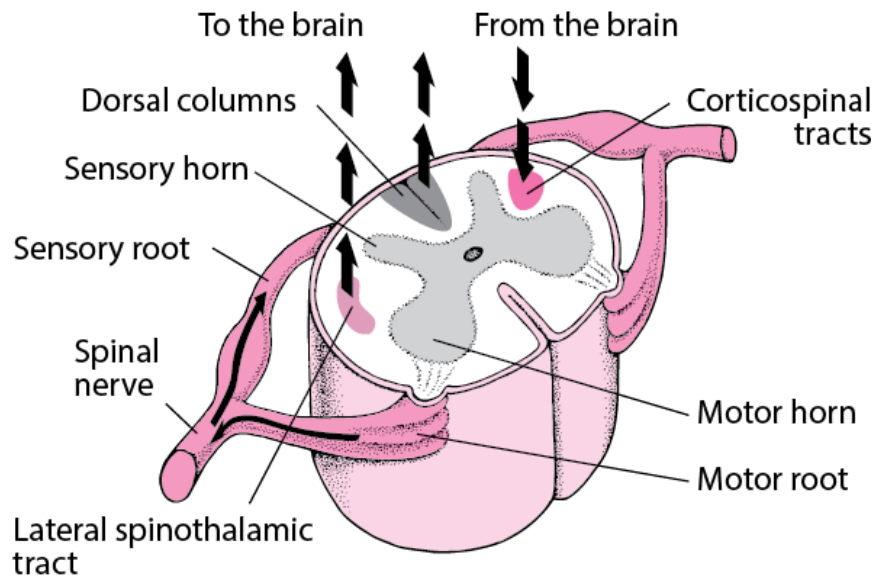

මොළය හා සුළුමහාච යන ව්‍යුහ දෙක ම මෙනින්ජීය පටලවලින් ආවරණය වී ඇත.

මොළය තුළ කුහර පවතින අතර ඒවා තුළින් මෙහිනිජිය පටල අතරින් සුප්‍රමිතාවේ මධ්‍ය නාළය තුළින් පවතින විශේෂිත වූ තරලයක් ඇත. එය **මස්තිෂ්ක සුප්‍රමිතා තරලය** ලෙස හැඳින්වේ.

වස්තිෂ්ඨ සුභුමිනා තරලය වගිත් ඉටු කරන කාරණා

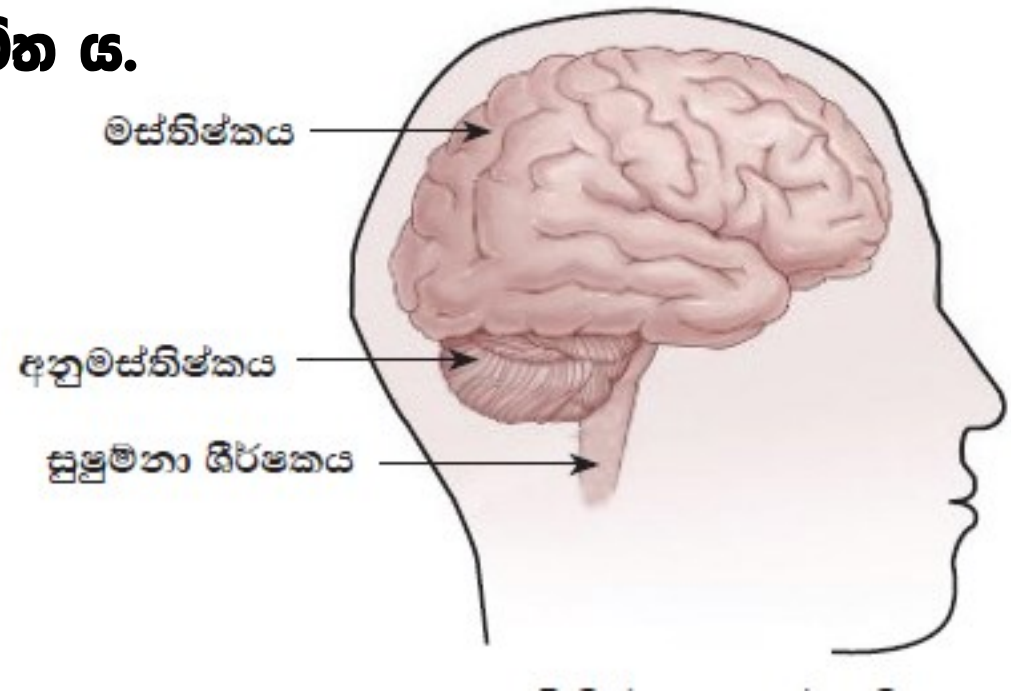
- මොළයට හා සුභුමිනාවට උත්තේජ්‍යතාව (ඉපිටීම) සැපයීම
- කම්පන අවශෝෂණය කිරීම
- විජලනයෙන් හා ක්ෂුද්‍ර ජීව් ආසාදනවලින් ආරක්ෂා කිරීම
- උෂ්ණත්ව වෙනස්වීම්වලින් ආරක්ෂා වීම.

මොළය

- කපාල කුහරය තුළ මොළය පිහිටා ඇත.
- මිනිස් මොළය පුද්ගලයාගේ දේහ බරින් 1/50ක් පමණ වේ.
- මෙහි නියුරෝන බිලියන සිය ගණනක් පවතී. මෙම නියුරෝනවලට අමතරව නියුරෝග්ලියා නම් සෛල විශේෂයක් මොළයේ පවතී.

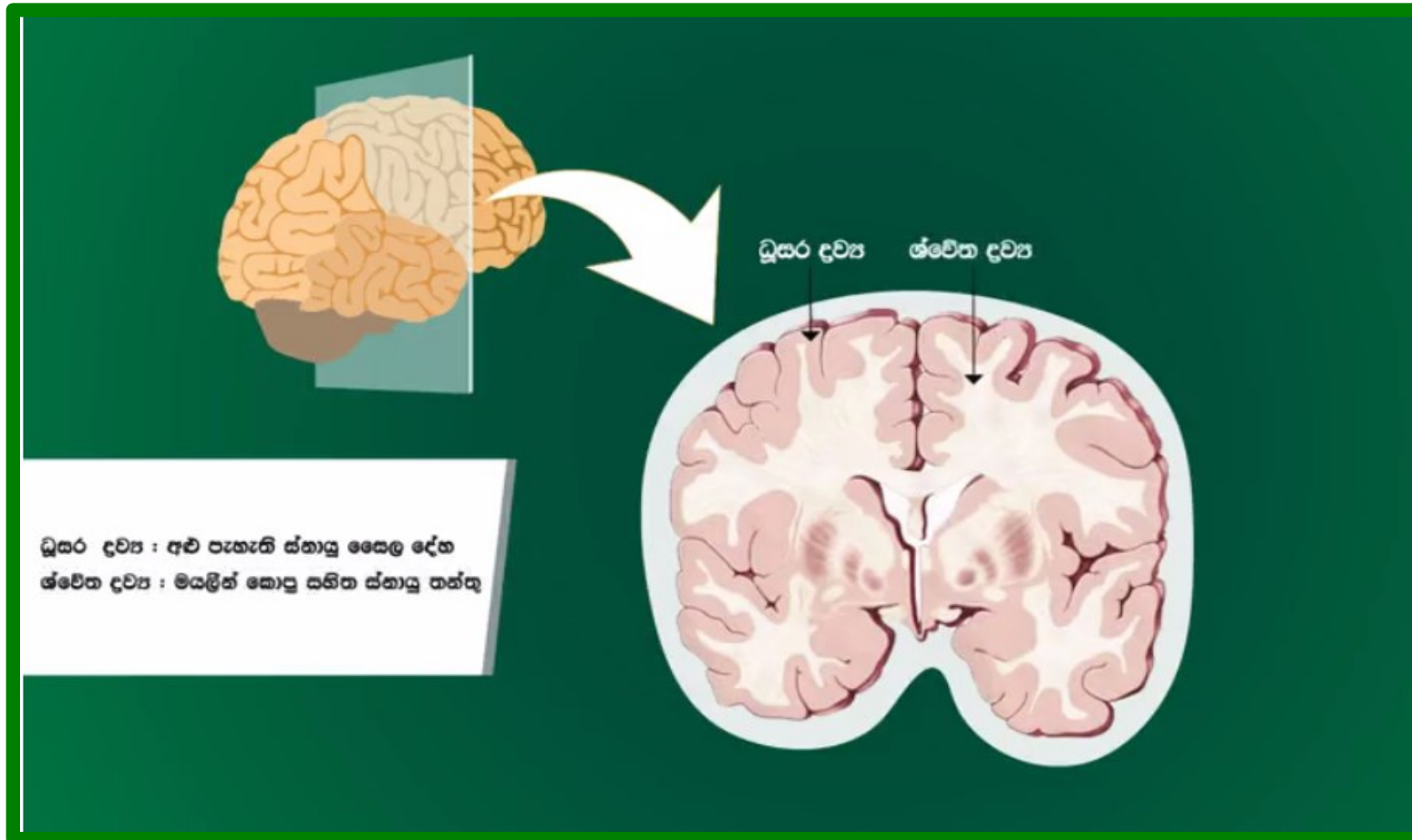
මොළය ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් තුනකින් සමන්විත ය.

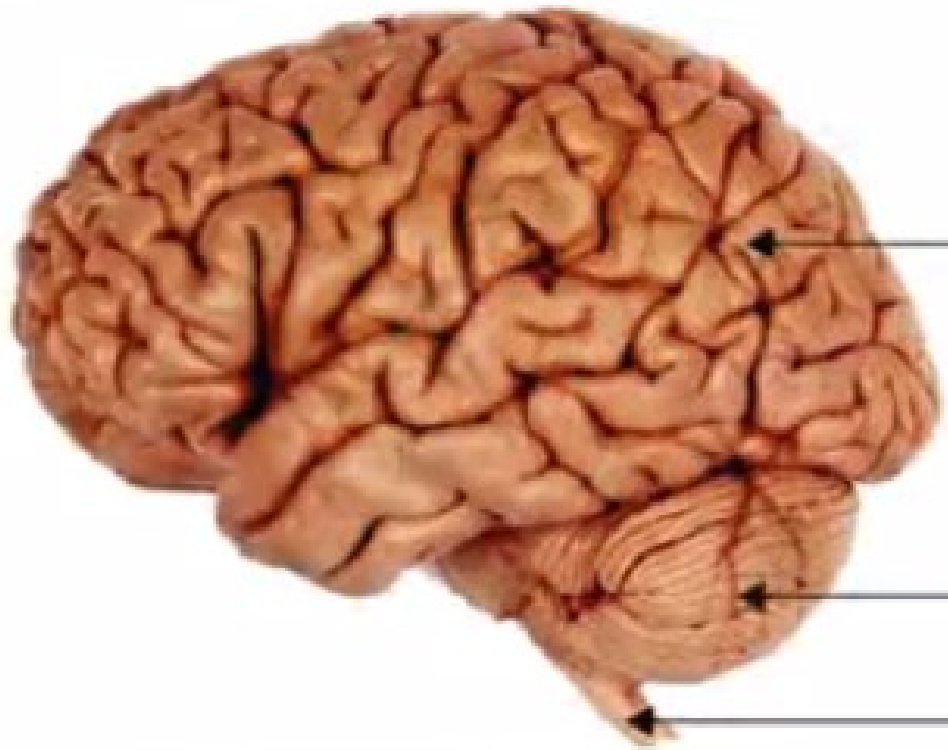
- මස්තිෂකය
- අනුමස්තිෂකය
- සුළුමනා ශීර්ෂකය යි.

ධූසර ද්‍රව්‍ය හා ශ්වේත ද්‍රව්‍ය යනු මොනවාද?

මොළයේ ඛානිතයට වන්නට සනාථ කෙල දේහ පිහිටා ඇති අතර ඒවා අළු පැහැති වේ. එම කෙල දේහ **ධූසර ද්‍රව්‍ය** ලෙස හැඳින්වේ. ඊට ඇතුළත් සනාථ තන්තු පිහිටයි. සනාථ තන්තු සුදු පැහැති මයලීන් කොටු සහිත ඛානිත **ශ්වේත ද්‍රව්‍ය** ලෙස හැඳින්වේ.

මිනිස් මොළයේ උර්ධ්වීය දෙතුම

මස්තිෂ්කය

අනුමස්තිෂ්කය

සුළුමින මිරිසෙය

මිනිස් මොළයේ පිටුපස දෙතුම

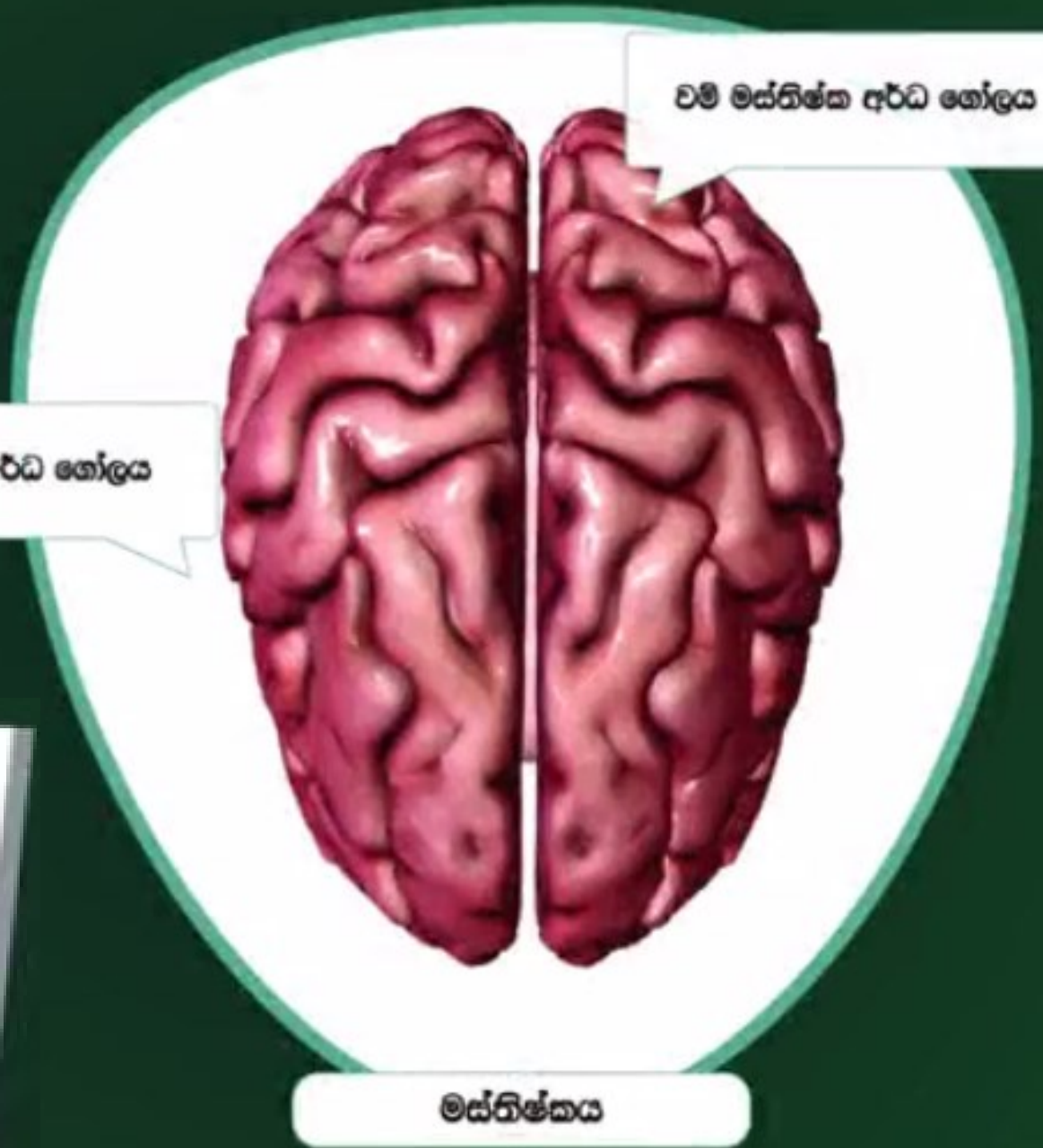
වස්තින්තය

මිනිස් මොළයේ විශාලතම කොටසයි

චම් හා දකුණු චුයයන් පූර්ව ගෝල දෙකකට බෙදී පවතී.

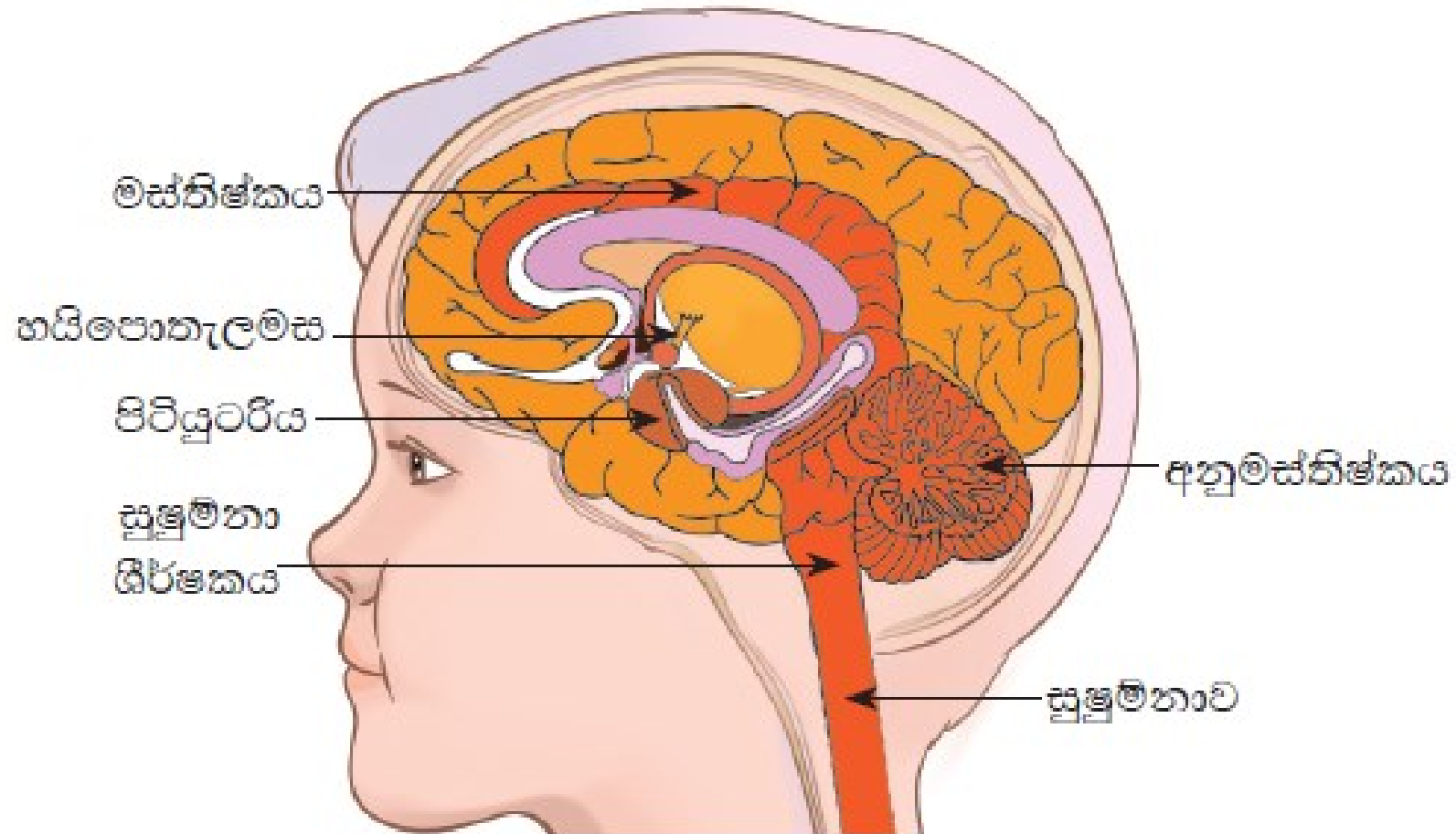
චම් මස්තින්ත අර්ධ ගෝලය : දේහයේ දකුණු භාගය පාලනය කරයි.

දකුණු මස්තින්ත අර්ධ ගෝලය : දේහයේ චම් භාගය පාලනය කරයි.

මස්තිෂ්ක වාහිකය අතිශයින් සංවිලිත වීමෙන් වාහිකයේ පෘෂ්ඨ වර්ගඵලය වැඩි වී තිබේ.

● ප්‍රතිග්‍රාහකවල සිට පැමිණෙන ආවේග ලබා ගැනීම

● ආවේගවලින් ලැබෙන සංවේදී තොරතුරු තේරුම් ගැනීම

● තොරතුරු ගබඩා කිරීම

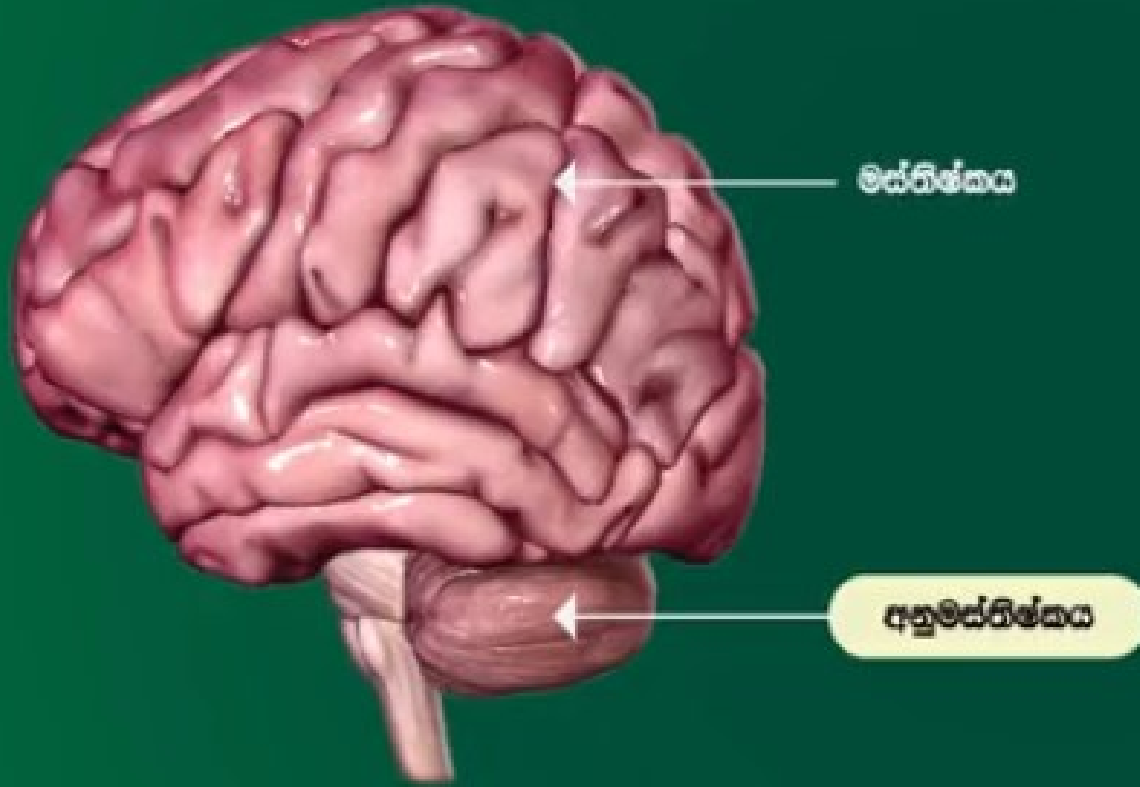
● වේදනාව, ප්‍රේමය, උණුසුම්වීම, රස, ගන්ධය වැනි සංවේදන ප්‍රතිග්‍රහණය කිරීම

● ඉගෙනීම, සිතීම, මුද්ධය වැනි උසස් මානසික ක්‍රියා ඇති කිරීම

● ඉව්‍යානුභවයේ දේශීය හෙවත් සංකල්ප දේශීය සංකල්පන පාලනය කිරීම

අනුමස්තිකය

මස්තිකයේ අපර කොටසට වහාම පහළින් අනු මස්තිකය පිහිටා තිබේ.

අනුමස්තිකයේ කාර්ය

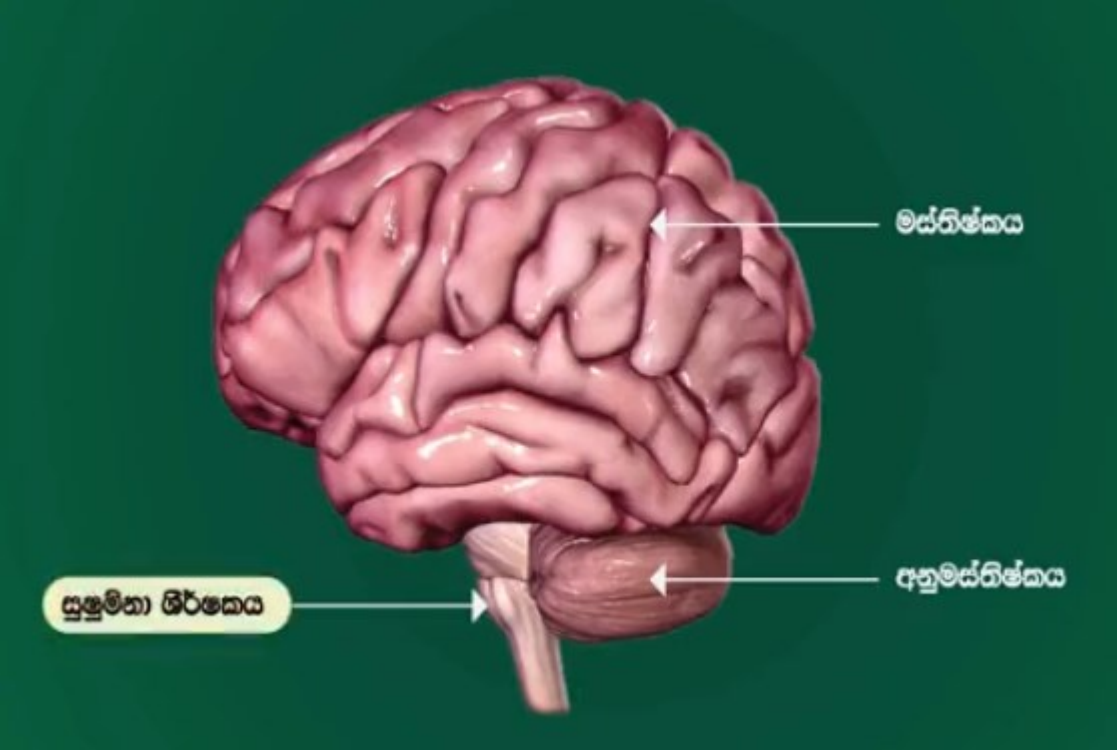
- දේහ සම්තුලිතතාවය පවත්වා ගැනීම
- ඉවිචානුෂ පේශි ක්‍රියාකාරීත්වය පාලනය කිරීම
- දේහයේ චලන නිසියාකාරව සිදු කිරීමට ආයතන වීම

එය අර්ධ ගෝල දෙකකින් සමන්විත වේ.

එහි මතුපිටින් ධ්‍රැසර උව්‍ය හා ගැඹුරින් ශ්වේත උව්‍ය ඇත.

සුළුමනා ශීර්ෂකය

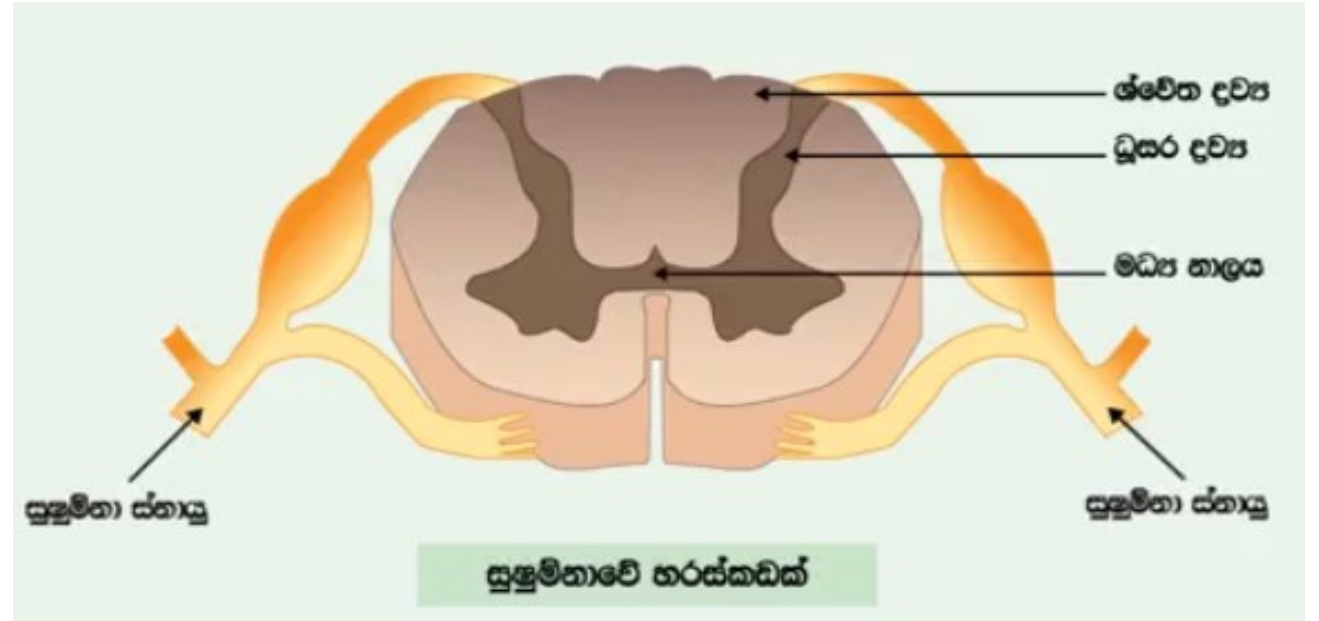
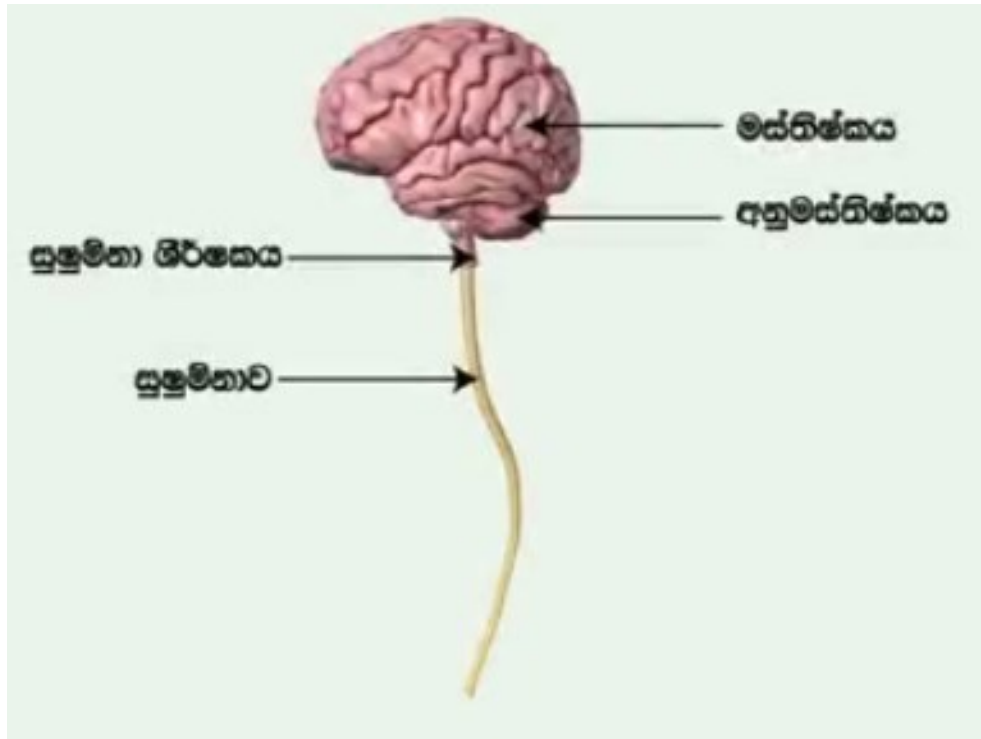
අනුමස්තීමයව පිටුපසින් අධිරච්ච සුළුමනා ශීර්ෂකය පිහිටා තිබේ. සුළුමනා ශීර්ෂකය ජීව් බව පවත්වා ගැනීමට අදාළ වැදගත් ක්‍රියාවලි පාලනය කරන මධ්‍යස්ථානයකි.

සුළුමනා ශීර්ෂකයේ කාර්ය

- හෘත් ස්පන්දන වේගය
- ශ්වසන වැනි අනිවිජානුග ක්‍රියා පාලනය කිරීම
- වමනය, කැස්ස, කිවිසුම් යාම, ඉක්කාව හා ගිලීම වැනි ප්‍රතික ක්‍රියා පාලනය කිරීම

සුඡුම්භාව

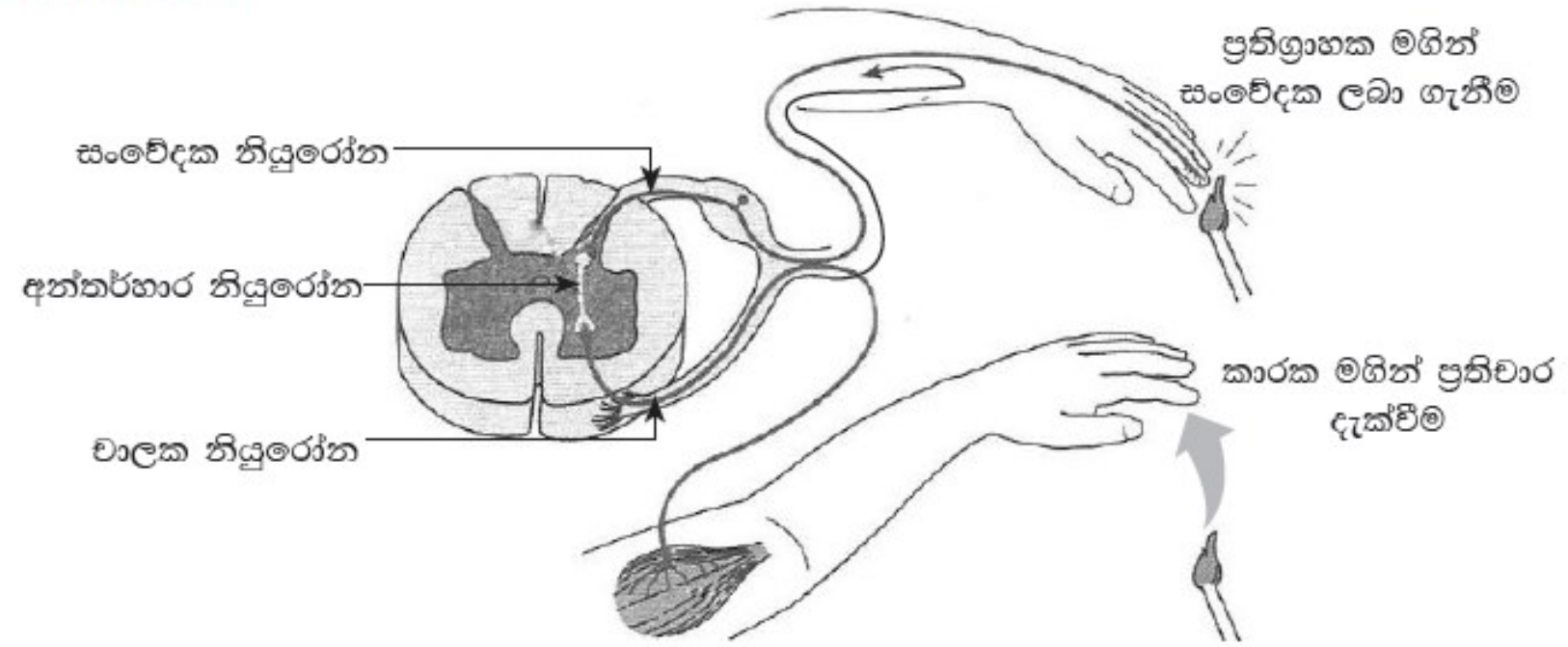
සුඡුම්භාව සුඡුම්භා ශීර්ෂකයේ අධිරීය ව ආරම්භ වී කශේරුකාව තුළින් ගමන් කරන නාළාකාර ව්‍යුහයකි. සුඡුම්භාවේ ඛානිතයට වන්නට ශ්වේත ද්‍රව්‍ය ද (White matter) අන්‍යන්තරයට වන්නට ධූසර ද්‍රව්‍ය ද (Grey matter) පිහිටයි. සුඡුම්භාව දෙපසින් සමමිතික යුගල ලෙස සුඡුම්භා ස්නායු හටගනී.

ප්‍රතික වාපය

ස්නායු පද්ධතියේ කෘත්‍යමය ඒකකය **ප්‍රතික වාපය** ලෙස හැඳින්වේ.

ප්‍රතික වාපයක් සඳහා **සංවේදක නියුරෝනය**, **අන්තර්හාර නියුරෝනය**, **වාලක නියුරෝනය** යන නියුරෝන වර්ග තුනම සහභාගි වේ.

ප්‍රතික වාපය

6.31 රූපය - ප්‍රතික වාපය

ප්‍රතික ක්‍රියා

ප්‍රතික වාචයක සහභාගීත්වයෙන් ප්‍රතික ක්‍රියා සිදුවේ.

මොළයේ ඉවිජානුගත මැදිහත්වීමකින් තොරව එනම් සිතීමකින් තොරව උත්තේජ සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීම සිදුවේ. මෙසේ උත්තේජයක් සඳහා ඇතිවන ක්ෂණික හා අභිච්ජානුගත ප්‍රතිචාරයක් **ප්‍රතික ක්‍රියාවක්** ලෙස හැඳින්වේ.

ප්‍රතික ක්‍රියා වර්ග දෙකකි.

- **සුප්‍රවිනා ප්‍රතික ක්‍රියා**

රත් වූ යමක අත ගැටුණු විට අත වහා ඉවතට ගැනීම
පාදයේ කටුවක් ඇණුණු විට ක්ෂණිකව පාදය ඉවතට ගැනීම.

- **කපාල ප්‍රතික ක්‍රියා**

කිවිසීම
කටට කෙළ ඉනීම
ඇසිපිය ගැසීම

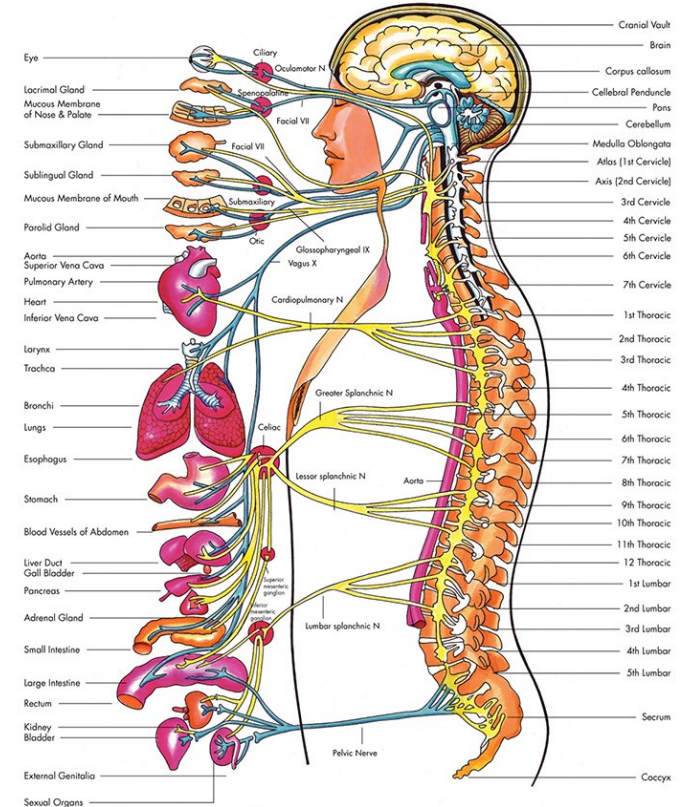
ස්වයං කාබ්‍ය ස්නායු පද්ධතිය

අනිච්ඡානුගව පාලනය වන දේහයේ අභ්‍යන්තර අවයවවලට ස්නායු සපයයි. එම නිසා මෙම ස්නායු පද්ධතිය අනිච්ඡානුග දේහ ක්‍රියා සමායෝජනය කරයි.

ස්වයං කාබ්‍ය ස්නායු පද්ධතිය ප්‍රධාන කොටස් දෙකකින් යුක්ත ය.

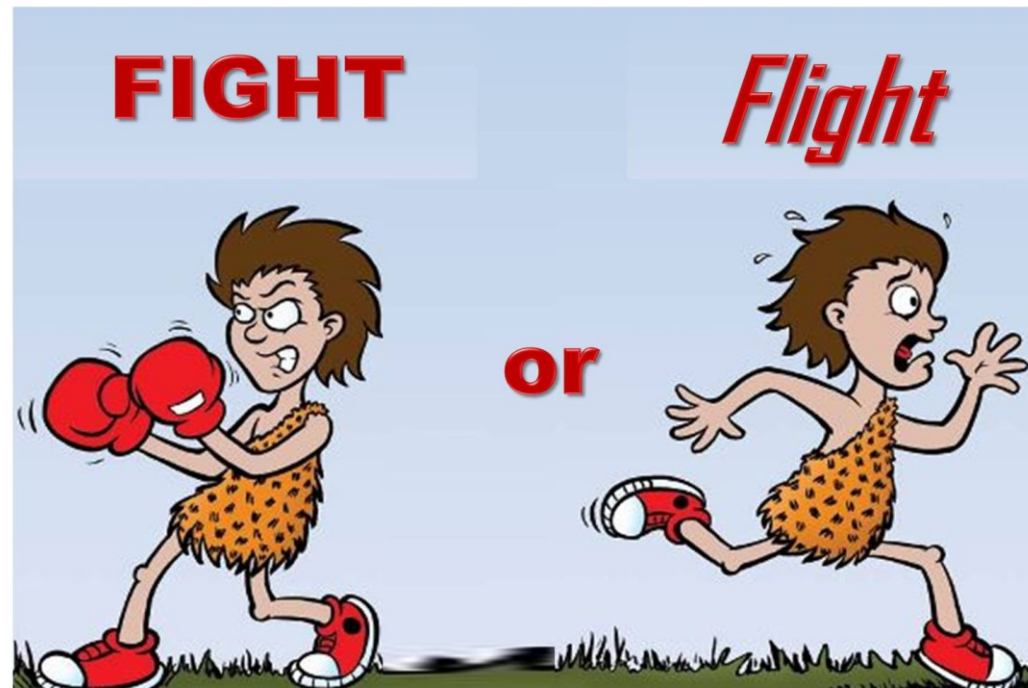
- අනුවේගී ස්නායු පද්ධතිය
- ප්‍රත්‍යානුවේගී ස්නායු පද්ධතිය

The Autonomic Nervous System

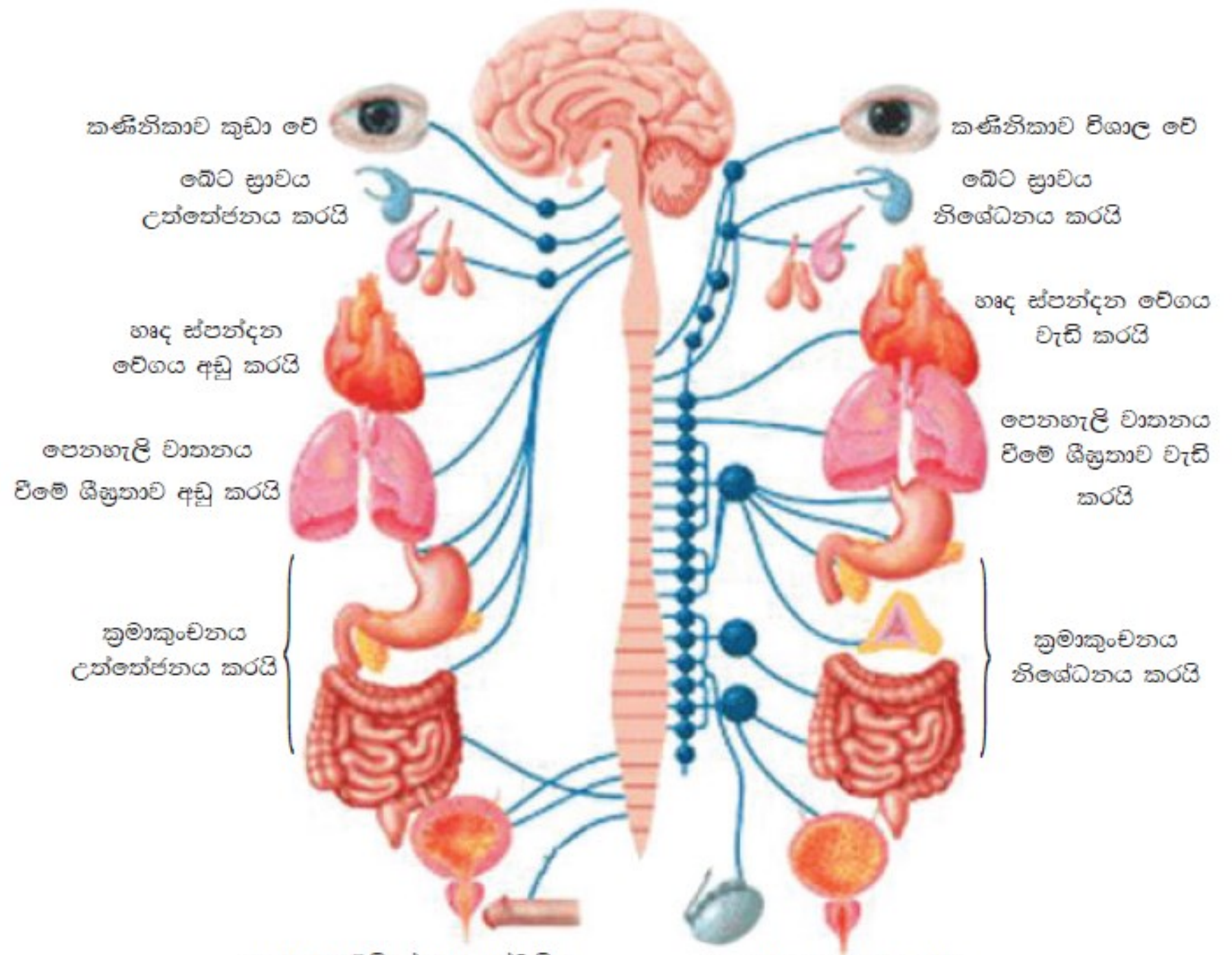

අනුවේගී හා ප්‍රත්‍යානුවේගී පද්ධති මගින් සාමාන්‍යයෙන් එකිනෙකට ප්‍රතිවිරුද්ධ ක්‍රියා ඇතිකරයි.

හදිසි අවස්ථාවක දී වඩාත් ප්‍රමුඛව ක්‍රියාකාරී වනුයේ අනුවේගී පද්ධතිය යි. එමගින් **පහරදීමේ හෝ පලායෑමේ ප්‍රතිචාරය** (Fight or Flight) ඇති කරයි.

අනුවේගී සහාය පද්ධතියේ ක්‍රියාකාරීත්වය නිසා දෛහයේ සිදුවන වෙනස්කම් යථා තත්වයට පත්කරනුයේ ප්‍රත්‍යානුවේගී සහාය පද්ධතිය මගිනි.

රසායනික සමායෝජනය

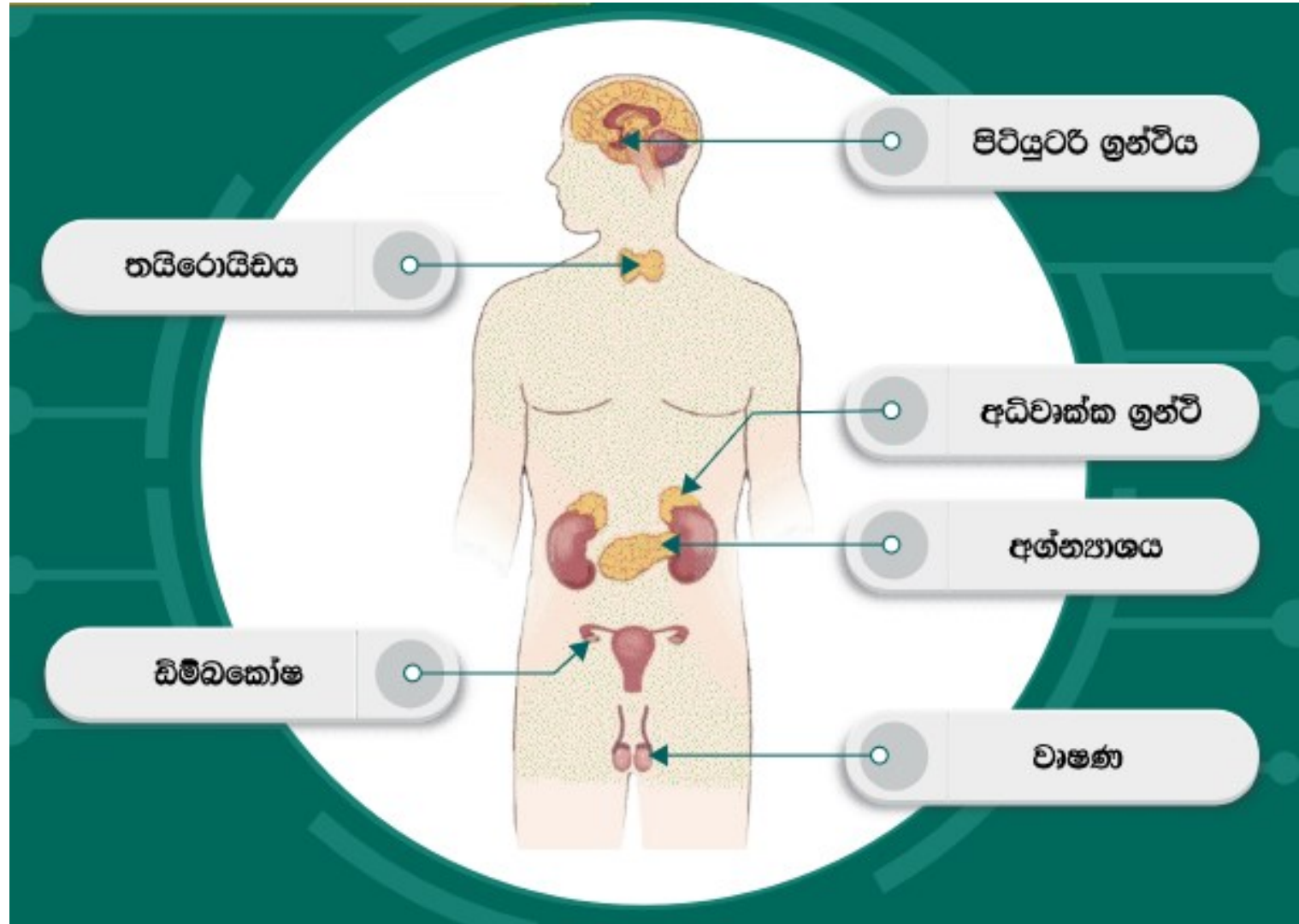
රසායනික සමායෝජනය දී **අන්තරාසර්ග ගුණී** (නිර්නාල ගුණී) මගින් නිපදවන **හෝර්මෝන** නම් රසායනික ද්‍රව්‍ය මගින් සිදු වේ. හෝර්මෝන පරිච්ඡාය සඳහා විශේෂ භාල නොමැත. එම නිසා රුධිරය ඔස්සේ මෙම හෝර්මෝන පරිච්ඡාය වේ.

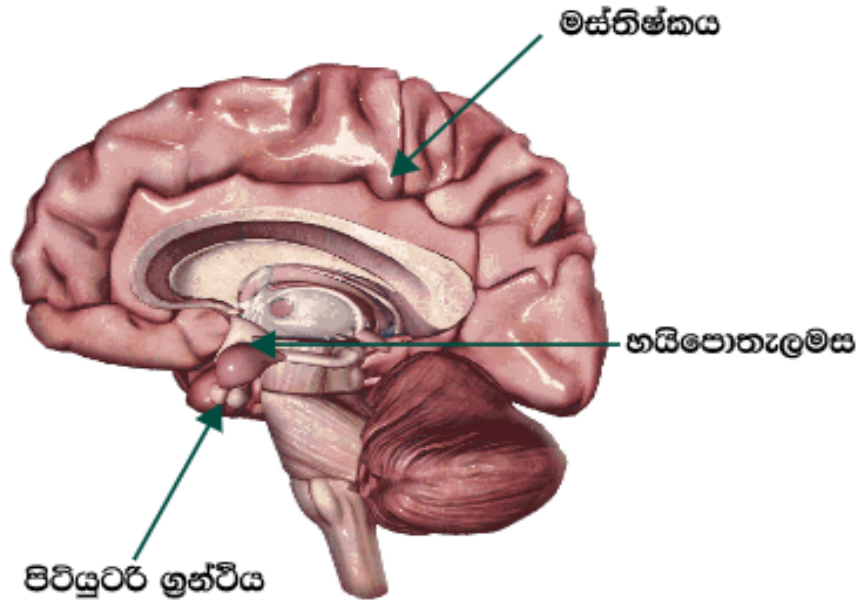
හෝර්මෝනවල ලාක්ෂණික -

- කාබනික සංයෝග වීම
- රුධිරය මගින් පරිච්ඡාය වීම
- කිසියම් ස්ථානයක නිපදවී වෙනත් ස්ථානයක ක්‍රියාත්මක වීම
- ඉලක්ක අවයව උත්තේජනය කිරීම
- ඉතා අඩු සාන්ද්‍රණයක් ප්‍රමාණවත් වීම

විනිසාගේ අන්තරාසර්ග පද්ධතිය

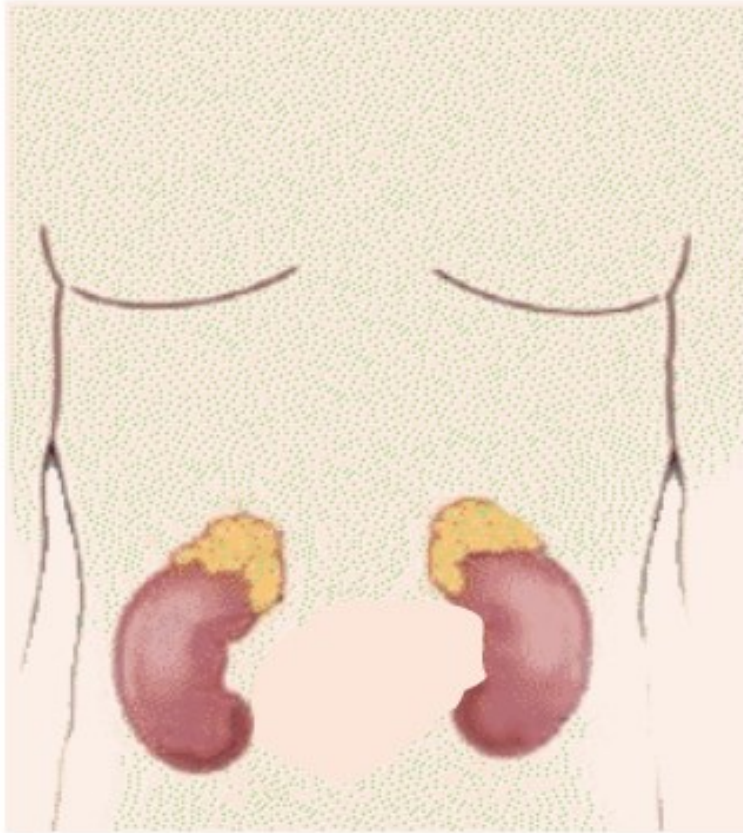

පිටියුටර් ග්‍රන්ථිය

- මස්තිෂ්කයේ හයිපොතලමසට පහළින් පිහිටා තිබේ.
- වර්ධක හෝර්මෝනය ස්‍රාවය කරයි.
- වර්ධක හෝර්මෝනය මගින්
  - ප්‍රෝටීන් සංශ්ලේෂණය වැඩි කිරීම
  - සාමාන්‍ය දේහ පටක වර්ධනය කිරීම
  - අස්ථිවල වර්ධනය උත්තේජනය කිරීම

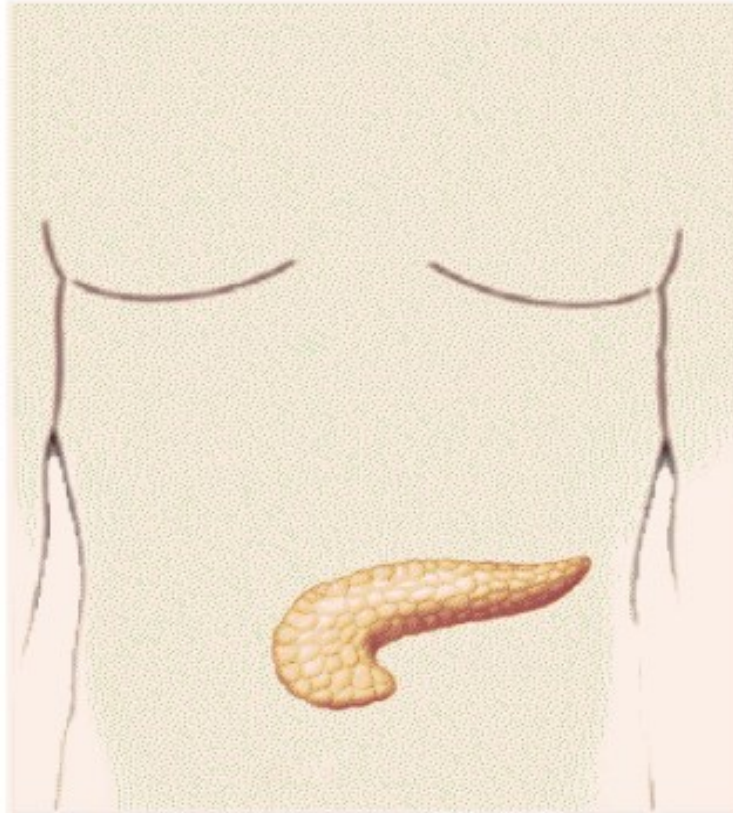

අධිවාක්ක ග්‍රන්ථි

- වාක්කවලට ඉහළින් පිහිටා තිබේ.
- ඇඹිනලින් ස්‍රාවය සිදු කරයි.
- ඇඹිනලින් හෝර්මෝනය මගින්
  - හදිසි අවස්ථාවක දී ක්‍රියා කිරීමට දේහය සූදානම් කිරීම

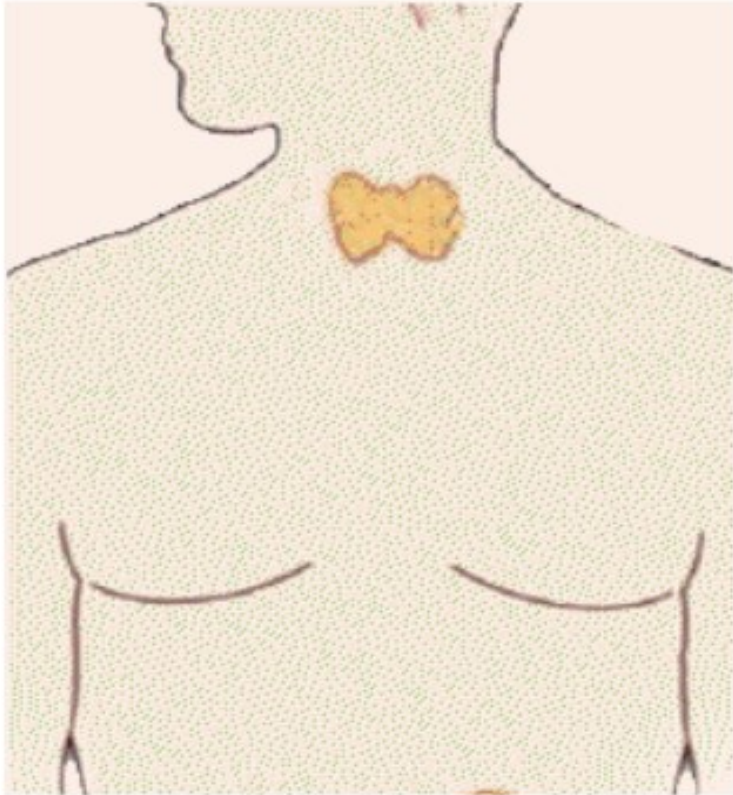

අග්නිපාඨය

- ආමාශය හා මහාන්ත්‍රය අතර ග්‍රහණි නැමීමේ පිහිටා තිබේ.
- ග්ලූකගොන් හෝර්මෝනය මගින්
  - ග්ලයිකොජන් ග්ලූකෝස් බවට පත් කිරීම

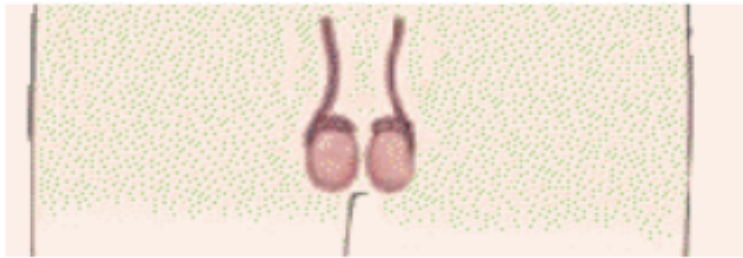

තයිරොයිඩය

- බෙල්ලේ ඉදිරිපස ස්වරාලයට මඳක් පහළින් පිහිටා තිබේ.
- කැල්සිටොනින් හෝර්මෝනය මගින්
  - රුධිරයේ කැල්සියම් මට්ටම අඩු කිරීම
- තයිරොක්සින් හෝර්මෝනය මගින්
  - දේහයේ පරිවෘත්තීය වේගය පාලනය කිරීම

ව්‍යාජණ

- දේහයේ බාහිරින් පිහිටා තිබේ.
- ටෙස්ටොස්ටෙරෝන් හෝර්මෝනය මගින්
  - පුරුෂයන්ගේ ද්විතියික ලිංගික ලක්ෂණ ඇති කිරීම

නිමිධකෝෂ

- වෘක්කවලට පහළින් පිහිටා තිබේ.
- ඊස්ට්‍රජන් හෝර්මෝනය මගින්
  - ස්ත්‍රීන්ගේ ද්විතියික ලිංගික ලක්ෂණ ඇති කිරීම සහ පවත්වා ගැනීම
- ප්‍රොජෙස්ටෙරෝන් හෝර්මෝනය මගින්
  - ගර්භණීභාවය හා ඔසප් වකුය පවත්වා ගැනීම

Thank you!